

Täysistunto

Tiistai 5.4.2022 klo 14.01—16.44

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2021 vp

Lakialoite LA 20, 86/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 3/2022 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Rantanen. — Anteeksi, onko edustaja Merellä esittelypuheenvuoro tähän? Ei. — Edustaja Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.07 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Tästä valiokunnan mietinnöstä käytiin viime viikolla täällä hyvä keskustelu, ja siltä osin toteamme, että laki on erittäin tervetullut, mutta perussuomalaiset kuitenkin olisivat halunneet tähän muutaman lausuman lisätä. Siltä osin pidemmittä puheita totean tekeväni esitykseen vastalauseen 1 mukaiset lausumaehdotukset. Lausumaehdotus 3 muutetaan ja hyväksytään yksi uusi lausuma.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

16.08 **Leena Meri ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiaan, saamme nyt kauan odotetun luottotietolain muutoksen, jossa säädetään maksuhäiriömerkintöjen lyhennysajoista. Valiokunta keskusteli lausumista, ja saimme yksimielisesti muutamia lausumia, joita tässä onkin, esimerkiksi siitä, että näitä maksuhäiriöiden säilytysaikoja ja niiden muutoksien toimivuutta tulee valvoa ja seurata. Lisäksi valiokunta toi yksimielisesti lisämäärärahatarpeen esille, mutta perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoi, että tässä tilanteessa, jossa Ulosottolaitos on täysin selkeästi tuonut esille sen, että mikäli halutaan, että he pystyvät tekemään nämä muutokset eduskunnan heille asettamassa ajassa, niin he tarvitsevat siihen tietyn määrän henkilötövuosia — ja oikeusministeriö onkin tuonut vastineissaan esille, että tämä määrärahan tarve on olemassa — tietysti valiokunnassa jouduimme perussuomalaisina tekemään muutosehdotuksia, kuten edustaja Rantanen tuossa esitteli, siitä, että me varmasti huolehdimme lisämäärärahatarpeesta, kuten perussuomalaisten vastalauseessa on. Oikeastaan ihmettelimme tätä, miksi tätä ei saa sanoa ääneen. Haluammeko me, että tämä lakiuudistus onnistuu ja että virkamiehet eivät joudu tilanteeseen, jossa heille tulee virkavelvollisuuden laiminlyöntejä? Tätä tietysti ihmettelen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2022 vp

Lisäksi toimme esille tuon lausuman ja ehdotamme uutta lausumaa liiketoimintakiellon seuraamisesta. Valiokunta yksimielisesti lisäsi perusteluihin, että liiketoimintakielloja koskevat rekisteröinti- ja tiedonluovutustarpeet tulee ratkaista liiketoimintakieltorekisteriä koskevassa liiketoimintakieltolaissa. Se on se oikea paikka — näin totesimme — mutta korostimme harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan tärkeyttä — siis talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunta on varmaan kaikkien intressissä — ja valiokunta totesi perusteluissaan, että jatkossa arvioidaan, onko tuon liiketoimintakieltolain liiketoimintarekisteriä koskeva sääntely nykyisin riittävää ja ajan tasalla huomioiden liiketoimintakiellon valvonta, esitutkinta ja syyteharkinta sekä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan tarpeiden kannalta. Siitä huolimatta perussuomalaisten esitystä siitä, että tällainen lausuma olisi täällä mietinnön lopussa, että tätä tulee hallituksen arvioida, ei saanut tänne äänestyksessä laittaa. Ihmettelimme sitä, eikö harmaa talous ja talousrikollisuuden torjunta nyt kerta kaikkiaan ole asia, jota pitää huomioida tässä yhteiskunnassa. Ihmettelimme, että esimerkiksi kristillisidemokraateista emme saaneet tukea tähän, ja tämä oli valtavan yllättävää. Samaten kristillisidemokraatit ovat olleet mukana meidän kanssamme usein siinä, että määrärahat ovat riittäviä. Samoin kokoomusta ihmettelimme, että kokoomus ei halua torjua harmaata taloutta, niin että sitä kunnolla valvotaan. [Mari Rantanen: Ohhoh!]

Kannatan näitä edustaja Rantasen tekemiä lausumaehdotuksia ja pyydän, että eduskunnan enemmistö vielä harkitsisi, haluammeko me todella, että tämä laki toteutuu, jolloin Ulosottolaitos varmasti saa rahoituksensa, ja haluammeko me, että hallitus arvioi, onko tämä liiketoimintakieltolaki ajanmukainen ja onko siellä sääntely riittävää ja ajantasaista nimenomaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan tarpeiden kannalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

16.12 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Tämän lain hyväksyminen lyhentää maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa kuukauteen. Nykyisellään nämä merkinnät kummittelevat ihmisten tiedoissa vielä pitkään sen jälkeen, kun velat on maksettu. Nykykäytäntö on kohtuuton, ja olen tosi iloinen, että saimme tämän uudistuksen vietyä lakivaliokunnassa maaliin. Muutos astuu voimaan ensi syksynä, ja se on totisesti tervetullut.

Ylivelkaantuminen on iso yhteiskunnallinen ja myöskin inhimillinen ongelma. Ylivelkaantuneiden suomalaisten määrä kasvoi vuodesta 2009 alkaen lähes 90 000:lla henkilöllä, ja velkoihin liittyvät riita-asiat oikeudessa ovat kasvaneet viime vuosina jälleen merkittävästi. Ylivelkaantuneiden nuorten määrä on laskenut, mutta yksittäisten nuorten ahdinko syventynyt. Erityisesti nuorilla maksuhäiriömerkinnät voivat estää asunnon, työpaikan tai opintolainan saamisen, jolloin nykyisillä tuilla myöskään opiskelu ei ole välttämättä mahdollista.

Koskaan ei saisi syntyä tilannetta, josta ei löydy ulospääsyä. Kenenkään ei pidä ajautua toivottomaan ahdinkoon esimerkiksi velkojen tähden. Esimerkiksi Takuusäätiö tekee aivan korvaamatonta työtä ahtaalle ajautuneiden ihmisten auttamiseksi. Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentäminen on tärkeä ja oikeudenmukainen uudistus, mutta se ei yksin tietenkään riitä. Köyhyyden vähentämiseen, ylivelkaantumisen torjuntaan ja vaikeassa tilanteessa olevien ihmisten auttamiseen tarvitaan muutakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2022 vp

Jo aiemmin päätimme perintäkulujen suitsimisesta, ja parhaillaan eduskunnan käsittelyssä oleva positiivinen luottotietorekisteri voi parhaimmillaan tarjota myös uusia keinoja oman talouden hallintaan. Myös sosiaaliturvan puolella tarvitaan uudistuksia, jotta järjestelmämme pystyy kannattelemaan ihmisiä ja estämään ahdingon syvenemistä.

Mitä tulee näihin perussuomalaisten esittämiin muutoksiin, niin valiokuntahan tosiaan esittää hyväksyttäväksi lausumaa, jossa edellytettäisiin ulosottolaitoksen lisämäärärahoista huolehtimista. Ja tämän toisen lausuman, jota perussuomalaiset esittää, sisällöt, harmaan talouden torjunta ja talousrikollisuuden torjunta, ovat mietinnössä itsessään mukana, [Mari Rantasen välihuuto] eli niistä sinänsä ei erimielisyyttä sisällöllisesti ole.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

16.15 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Haluan vielä tässä hallituksen esityksen toisessa käsittelyssä keskittyä ja painottaa esityksen merkityksellisyyttä etenkin juuri maksuhäiriömerkintöjen säilytysajan lyhentämisen osalta. Nyt ollaan aidosti asian ytimessä, ja tämä uudistus parantaa konkreettisesti velallisen asemaa. Kun velallinen saa velkansa maksettua, niin on täysin oikeudenmukaista, että maksuhäiriö sen myötä poistuu, kuten tässä hallituksen esityksessä, kuukauden kuluttua siitä, kun velallinen on rästinsä hoitanut.

Se, että velkansa hoitanut on joutunut kantamaan maksuhäiriömerkintää mukanaan vuosia, on hankaloittanut monen velkansa hoitaneen arkea. Siispä nyt tämä maksuhäiriömerkintöjen säilytysajan lyhentäminen on täysin oikea ja inhimillinen esitys. Lisäksi on oikein, että luovutaan siitä, että uusi maksuhäiriömerkintä pidentäisi maksuhäiriömerkinnän kokonaiskestoja.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa ylivelkaantuneiden asemaan on kiinnitetty erityistä huomiota ja velkaantuneen asemaa on parannettu erilaisin keinoin. Tarkoitus on, että velallisella on mahdollisuus selvitä veloistaan ja saada ne hoidettua. Nyt hyväksytty maksuhäiriömerkintöjen keston lyheneminen ja vielä käsittelyssä oleva positiivinen luottotietorekisteri ovat esimerkkejä tärkeistä keinoista tavoitteeseen pääsemiseksi.

Näen kuitenkin sen, että nämä toimet ovat vasta hyvä alku, mutta nämä keinot ja teot eivät vielä ole riittäviä. Hallitus on valmistelemassa syysistuntokaudella eduskunnalle annettavaksi esityksen ulosottokaaren muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä on mielestäni tarkasteltava myös suojaosuuden nostamista. Ulosotossa painivien ihmisten työn vastaanottamisen on oltava kannattavaa, ja suojaosuuden nostaminen on yksi merkittävä keino työn vastaanottamisen helpottamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

16.17 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä edustaja Meri kysyi sen perään, että miksi kristillisdemokraatit eivät ole mukana tässä heidän lausumavastalauseessaan. En itse ole pystynyt siihen vielä tarkasti tutustumaan, mutta minun mielestäni tässä kuitenkin tämän asian kaikkein tärkein, voisiko sanoa ydin, on tämä maksuhäiriömerkintöjen keston lyheneminen. Se on se tärkein uudistus. Ja tästä käsittääkseni koko valiokunta on ollut yksimielinen.

Elikkä teiltähän ei ole tullut esimerkiksi pykälämuutosehdotuksia [Mari Rantasen välihuuto] tai jotain vastaavaa, puhumattakaan hylkäämisistä tai vastaavan tyyppisistä. Ja lausumathan ovat monta kertaa sen tyyppisiä, että niillä pyritään tehostamaan sitä lainsäädän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2022 vp

töä tai annetaan ikään kuin lisäosviittaa hallitukselle. Monesti lausumat saattavat olla juuri sen tyyppisiä, että seurataan lain toimeenpanoa tai halutaan jotakin tiettyä kulmaa nostaa siitä esille. Jos sitten lausumat ovat kovinkin erityyppisiä kuin välttämättä sen lain sisältö, niin siinä mielessä sitten se voi olla yksi syy, minkä tähden ei ole välttämättä oltu mukana. Mutta tässähän on mahdollisuus tutustua lausumiin ja katsoa, minkälaisia ne ovat, ja miettiä sitten itse kukin, mitä niistä haluaa äänestää.

Minusta nyt kuitenkin tärkein signaali tästä talosta on juurikin tämä maksuhäiriömerkintöjen keston lyhentymisen. Se on monille, joilla näitä on, äärimmäisen tärkeää. Kun mietitään erilaisia arkielämään liittyviä tilanteita lähtien vakuutuksista ja vastaavan tyyppisistä, niin nämä ovat tärkeitä uudistuksia, ja näistä voi sitten hallitukselle kiitoksenkin antaa, kun sellainen kerta kohdalle osuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

16.19 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä perussuomalaisten lausumaehdotuksessa, joka on siis lausumaehdotus numero 3, penätään sitä, että Ulosottolaitoksen määrärahat varmistetaan täysimääräisesti. Siellä on nyt jo olemassa vajausta sekä Ulosottovirastossa että koko oikeusministeriön hallinnonalalla, kuten olemme tässä salissa kuulleet, ja nyt jos sitä ei tänne lausumana laiteta, niin pelkomme on, että me teimme lain, jossa maksuhäiriömerkinnät tulee poistaa kuukaudessa, mutta jos siihen ei ole resursseja, niin ne eivät tule poistumaan sieltä kuukaudessa. Ja siltä osin pidämme nimenomaan tätä lausumaa hyvin tärkeänä harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan lisäksi.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.